

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Рішення вченої ради Сумського державного університету з питання
«Військово – патріотична складова діяльності університету: стан та основні завдання»

Відповідно до «Стратегії національно-патріотичного виховання», затвердженої Указом Президента України від 18 травня 2019 року № 286/2019, Концепції національно-патріотичного виховання в системі освіти України, визначеної наказом МОНУ від 29.07.2019 року №1038 Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 № 641, національно-патріотичне виховання є одним із пріоритетних напрямів діяльності держави та суспільства щодо розвитку національної свідомості, а військово-патріотичне виховання – її невід’ємною складовою.

Військово-патріотичне виховання у СумДУ є стратегічним завданням.

У період до 24 лютого 2022 року патріотично-виховна робота здійснювалася за затвердженими планами роботи структурних підрозділів. Відділ позанавчальної роботи за підтримкою бібліотечно-інформаційного центру організовував: зустрічі з ветеранами війни, АТО/ООС (учасниками бойових дій); «Свято Перемоги» до Дня Перемоги у Другій світовій війні; постійно діючі виставки експонатів «Незалежна і єдина будь навіки Україно», «Край нескорений. Суми: 1941-1945»; кураторські години «Герої нашого часу»; лекції-фільми «Про в'язнів фашистських концтаборів», «Кіборги» та інше.

В університеті створений пам’ятний знак загиблому студенту-воїну, що уособлює всіх випускників СумДУ, які загинули під час російської військової агресії.

Кафедра військової підготовки з 2007 року підготувала понад 7 тис офіцерів запасу та проводить: профорієнтаційні заходи для здобуття військової освіти; урочистості при складанні військової присяги та врученні погонів офіцерів запасу; надає спеціалізовану допомогу військовим комісаріатам, територіальній обороні та військовим підрозділам; виконує наукову роботу та є незмінним призером конкурсів студентських наукових робіт із воєнної тематики; разом із ЦПО здійснює автопідготовку майбутніх офіцерів.

Центр військово-патріотичного виховання (далі – ЦВПВ), створений у 2018 році, займається формуванням у студентської молоді та школярів патріотичних і військово-професійних якостей. Вихованці центру брали участь у змаганнях із рукопашного бою, козацьких двобоїв, хортингу, поліатлону; займалися стрілецькою підготовкою із використанням військової навчальної зброї, електронного тиру та пейнтбольних ігор. ЦВПВ організовував екскурсії для старшокласників на кафедру військової підготовки, кібеспортивні ігри та військові квести.

Згідно Меморандуму про співпрацю з Міністерством у справах ветеранів України університетська клініка та НН МІ є виконавцями заходів реабілітації учасників бойових дій, а спортивні споруди задіяні у проведенні спортивних змагань інвалідів війни «Ігри нескорених».

Під час воєнного стану відбулася швидка трансформація та активізація діяльності колективу університету в заходах, спрямованих на боротьбу проти російської агресії.

У перші дні війни в інформаційному просторі були організовані повідомлення на міжнародному рівні про злочинні воєнні дії росії та звернення до світової прогресивної спільноти про надання допомоги в боротьбі з рашистами. Частина працівників університету стали членами загонів тероборони та бійцями військових формувань, а викладачі кафедри військової підготовки залучені до спеціальних військових завдань. Були створені групи швидкого реагування, які співпрацювали з мобільними групами тероборони та загонами самооборони.

Працівники університету в умовах небезпеки виконували роботу зі створення сховищ для тимчасового перебування під час артилерійських і ракетних обстрілів, надання допомоги силам територіальної оборони в облаштуванні блок-постів (підвезення гарячих обідів, предметів особистої гігієни, палива, обігрівачів, подовжувачів, теплої одягу, комплектування портативних аптечок, плетіння маскувальних сіток). Допомагали волонтерам у зборі коштів для поранених бійців, закупували медикаменти, продукти харчування, автотранспорт, екіпування для військових та тероборони, квадрокоптери, пальне, виготовляли «коктейлі Молотова», навчалися володіти зброєю. Лікарі університетської клініки надавали консультативну та ургентну допомогу співробітникам і студентам, мешканцям міста, комплектували індивідуальні медичні аптечки для бійців територіальної оборони.

В умовах російського перешкоджання була організована евакуація значної кількості студентів-іноземців, що дало змогу зберегти міжнародний репутаційний імідж університету.

Значну роботу виконували структурні підрозділи університету. Факультет ЕІТ разом із іншими службами університету допомагав створити блокпост та підтримувати його обороноздатність; забезпечив спеціальну курсову підготовку 300 операторів БПЛА; розробив електронну мішень для стрілецької зброї; відремонтував та дооснадив понад 100 дронів; створив автономну мобільну електростанцію та кулемет із дистанційним керуванням. ННІ БіЕМ організував волонтерський рух для підтримки сил супротиву, скоординував доставку міжнародної гуманітарної допомоги та провів низку благодійних акцій, а отримані кошти перерахував на підтримку ЗСУ. ННІ МІ разом із соціальними партнерами забезпечив доставку й розподіл гуманітарної медичної допомоги, організував проведення консультацій лікарів. ННІ Права долучився до роботи центрів соціальної та гуманітарної допомоги, викладачі інституту разом із студентами Громадського формування «Спарта-СумДУ» забезпечили чергування у сховищах, комплектування пункту видачі протигазів та волонтерську допомогу ТРО; кафедра історії брала участь у заходах із підтримки екіпажу катеру «Суми» та в інформаційних передачах на радіо і телебаченні. Факультет ІФСК організував психологічну підтримку постраждалим внаслідок російської агресії та започаткував психолого-реабілітаційну роботу з учасниками бойових дій. Працівники СОЦ «Універ», студмістечка, комплексу громадського харчування забезпечували життєдіяльність підрозділів військових формувань та територіальної оборони в місцях їх дислокації. Співробітники бібліотеки збирали кошти, купували плащі для ЗСУ, виготовляли маскувальні сітки, готували їжу для тероборони.

Після звільнення від окупантів Сумщини в університеті здійснювалися ремонтні роботи на пошкоджених будівлях. Волонтери СумДУ надавали допомогу з відновлення житлових будівель мешканцям постраждалих районів. Працівники спортивно-оздоровчого комплексу організували табір денного перебування дітей із патріотично-спортивною програмою заходів, а спортивний клуб, крім волонтерської роботи, забезпечив участь студентів-спортсменів у міжнародних студентських змаганнях. Підняти глядачів на трибунах міжнародних спортивних арен під прапор та гімн України змогли дзюдоїсти СумДУ, переможці Європейських університетських ігор у Польщі та студенти-самбісти на світових студентських змаганнях у Туреччині. Культурно-мистецький центр разом із відділом позанавчальної роботи провели низку патріотичних заходів: благодійні майстер-класи зі збором коштів для підтримки оборонців Сумщини; патріотичні концерти на різних локаціях міста. Творчі колективи брали участь у міському музичному марафоні на підтримку оборонців Сумщини, у міських благодійних концертах, у патріотичних фестивалях-конкурсах «Народ-герой героїв проявляє», «Країна Кобзаря», «Срібний водограй», «Чорноморські вітрила», а також організували добровільну акцію «Дипломи пам'яті» – вшанування пам'яті студентів, які не отримали дипломи, загинувши в боях за Україну.

Особливість організації патріотичної діяльності в м. Конотоп у фахових коледжах СумДУ та Конотопському інституті СумДУ (КІ) з початком бойових дій була зумовлена окупацією міста. Онлайн комунікації між працівниками і студентами, що були організовані в умовах пандемії, набули розвитку і стали підґрунтям для формування розподіленої мережі моніторингу переміщення ворожих бойових частин територією регіону. Педагогічним колективам закладів вдалося сформувати впевненість у важливості і результативності такої діяльності та залучити значну частину студентів випускних курсів до інформаційної діяльності, виготовлення і розповсюдження засобів агітації, догляду за пораненими, чергувань, перевезення гуманітарних вантажів, матеріального забезпечення діяльності самооборони. У Класичному фаховому коледжі СумДУ (КФК) був створений волонтерський пункт – Штаб допомоги переселенцям та містянам, які опинились у скрутні під час війни. Сотні пакунків із дитячим харчуванням та засобами гігієни волонтери коледжу передали пологовому будинку та родинам із маленькими дітьми, значну кількість медикаментів доставили мешканцям, які мали в них гостру потребу та не могли придбати їх в аптеках.

Традиційний фестиваль патріотичної пісні «Від серця до серця» проведено в КФК як благодійний, а на зібрані кошти придбано обладнання та спорядження для піротехніків, яке передано до Міжрегіонального центру швидкого реагування ДСНС України в Сумській області. Про свою волонтерську й патріотичну діяльність у коледжі створили відеофільм, який використовується у військово-патріотичній роботі.

Студенти Конотопського індустріально-педагогічного фахового коледжу СумДУ брали участь у роботі волонтерського об'єднання «Захист», виготовляли маскувальні сітки та муляжі. Колективом коледжу було закуплено бензопили, інструменти, бензокоси, квадрокоптер, випускники коледжу придбали для військовослужбовців тепловізор. У закладі було здійснено ремонтні роботи військової техніки. Студентське самоврядування організувало збір коштів на придбання та підготовку в майстернях коледжу спеціального авто для ЗСУ.

Колективи Шосткинського фахового коледжу СумДУ імені Івана Кожедуба та Шосткинського інституту СумДУ (ШІ) співпрацюють із волонтерськими центрами «Шостка – Добро», «Шостка», беруть участь в акціях збору теплих речей, одягу, карематів, продуктів тривалого зберігання, коштів для тероборони та військових формувань, виготовляють маскувальні сітки, організовують передачу посилок для воїнів ЗСУ, проводять благодійні акції з метою збору коштів для закупівлі генератора для військових. ШІ придбав і передав військовим тепловізори, акумулятори, рації, палатки, каремати, ковдри, термобілизну, продукти харчування.

Працівники університету перерахували односторонній заробіток для ЗСУ та продовжують брати участь у волонтерських заходах та цільовій допомозі ЗСУ.

Із урахуванням вищезазначеного вчена рада постановляє:

1. Визнати військово-патріотичну діяльність колективу співробітників університету та осіб, що навчаються, ефективною та дієвою.

2. Продовжити роботу спрямовану на перемогу українського народу у боротьбі з російськими окупантами за незалежність і територіальну цілісність України.

3. Проректору з НПР Школьник І. О.:

3.1. Забезпечити реалізацію завдань військово-патріотичного виховання через інструменти організаційно-методичного впливу, зокрема підвищення організованості, дисципліни та відповідальності всіх учасників освітнього процесу відповідно до умов воєнного часу;

3.2. При формуванні силабусів передбачити питання військово-патріотичної тематики, які змістовно узгоджуються з результатами опанування навчальних дисциплін. *Термін виконання – до 30.08.2023 р.*

4. Проректору з НПР Бріжжатову О. В.:

4.1. Підготувати та затвердити в установленому порядку план роботи щодо вдосконалення цивільної оборони в університеті. *Термін виконання – до 30.12.2022 р.*

4.2. Забезпечити разом із ЦРКП організацію семінарів для викладачів із надання домедичної допомоги постраждалим. *Термін виконання – до 30.12.2022 р.*

5. Медіа-центру СумДУ:

5.1. При створенні рекламної інформаційної продукції враховувати військово-патріотичну складову – використовувати державну символіку, національні, історичні, культурні символи та графіку, патріотичні гасла.

5.2. Регулярно на сторінках університету в соціальних мережах розміщувати публікації патріотичного характеру: інтерв'ю з особами, що навчаються, співробітниками, випускниками, які перебувають на військовій службі в ЗСУ; висвітлювати волонтерську діяльність, акції та заходи, направлені на підтримку ЗСУ.

5.3. Створити відеофільм про військово-патріотичну діяльність СумДУ. *Термін виконання – до 30.05.2023 р.*

6. Директорам інститутів, деканам факультетів та директорам відокремлених інститутів і фахових коледжів СумДУ:

6.1. Спрямовувати діяльність структурного підрозділу з військово-патріотичної роботи на підвищення обороноздатності і перемоги України у війні з російським агресором та систематично висвітлювати заходи з військово-патріотичною складовою в інформаційному просторі.

6.2. Організовувати обговорення питань із військово-патріотичної роботи та практичної допомоги ЗСУ на засіданнях вчених та педагогічних рад. *Термін виконання – до 30.12.2022 р.*

6.3. Приділити увагу доповненню тематики наукової роботи військово-патріотичною та військово-прикладною складовою.

6.4. Забезпечити розвиток волонтерського руху в структурному підрозділі, залучення співробітників та осіб, що навчаються, до волонтерської діяльності, яка спрямована на допомогу ЗСУ, населенню, ветеранам і учасникам бойових дій.

6.5. Надавати допомогу в проведенні заходів із військово-патріотичної роботи кафедри військової підготовки, ЦВПВ, студентському самоврядуванню, громадським організаціям.

6.6. Залучати до військово-патріотичної роботи зі студентською молоддю ветеранські організації, представників військових формувань та ЗСУ.

7. Кафедрі військової підготовки (КВП):

7.1. Організувати у 2022/2023 навчальному році:

- урочисті заходи з нагоди складання військової присяги на вірність українському народу та вручення офіцерських погонів із залученням представників ЗСУ, органів державної влади та Сумської обласної військової адміністрації;

- курсову підготовку з підвищення кваліфікації із викладачами коледжів предметів «Захист України» як в онлайн режимі, так і на базі КВП;

- тематичні екскурсії на КВП з випускниками загальноосвітніх закладів та студентами фахових коледжів;

- військово-прикладні заходи для студентів із тактичної медицини, володіння стрілецькою зброєю та основами самозахисту в умовах воєнного стану.

7.2. Посилити організацію профорієнтаційної роботи для вступу на програму підготовки офіцерів запасу як серед здобувачів університету, так і серед студентів інших ЗВО; розширити співпрацю із закладами вищої освіти у різних регіонах України щодо військової підготовки.

7.3. Створити фотогалерею та Книгу пам'яті про випускників кафедри, учасників бойових дій.
Термін виконання – до 30.05.2023 р.

7.4. Надавати всебічну допомогу структурним підрозділам університету та студентському самоврядуванню в організації військово-патріотичних заходів.

8. Кафедрі історії у 2022/2023 навчальному році:

8.1. Започаткувати дослідження з історіографії України із визначенням героїчної ролі українського народу у боротьбі за незалежність, зокрема на прикладах сучасного воєнно-політичного стану та патріотичного супротиву українців.

8.2. Регулярно проводити відкриті лекції за історичною та військово-патріотичною тематикою.

8.3. Організувати дослідження волонтерського руху в СумДУ здобувачами вищої освіти. Провести конкурси наукових студентських робіт за тематикою військово-патріотичної діяльності в СумДУ, участі випускників університету у боротьбі з російською агресією.

9. Бібліотеці СумДУ:

9.1. Актуалізувати бібліотечний фонд відповідно до «Рекомендації Міністерства культури та інформаційної політики України щодо актуалізації бібліотечних фондів у зв'язку зі збройною агресією російської федерації проти України»

9.2. Посилити популяризацію книг, які сприяють військово-патріотичному вихованню молоді, через книжковий блог та інші канали комунікації;

9.3. Створити експозицію «СумДУ - це Україна», що висвітлюватиме волонтерський рух та участь колективу університету у війні з російським агресором. *Термін виконання – до 30.05.2023 р.*

10. Центру військово-патріотичного виховання у 2022-2023 навчальному році:

10.1. Започаткувати проведення змагань з військово-прикладної підготовки серед осіб, що навчаються, з рукопашний бою, кульової стрільби, військово-тактичних ігор на місцевості.

10.2. Організувати з особами, що навчаються, вивчення основ кульової стрільби та вогневої підготовки із використанням електронного тиру та навчальної зброї на КВП.

10.3. Регулярно проводити профорієнтаційні екскурсії військово-патріотичного спрямування з випускниками закладів освіти та організовувати їх зустрічі з учасниками бойових дій.

Схвалено вченою радою СумДУ (протокол №04 від 20 жовтня 2022 року).

Голова вченої ради

Анатолій ВАСИЛЬСВ

Секретар

Анатолій РУБАН